

MARCZIUS TIZENÖTÖDIKE.

Hétfőn

46. szám.

Pest, május 8. 1848

Nem kell táblabíró politika.

April 10. kezdve e lap hetenként hatszor egy közép nagyságú íven fog megjelenni, és posta útján is megrendelhető.

Előfizetési ár:

April 10-kétől június végeig, Budapesten, házhoz hordással 2 ft. 30 kr., vidékre postán borítékban 3 ft. 30 kr.

April 10. september végeig félévre: Budapesten 5 ft. Vidékre postán borítékban 6 ft.

April 10-étől december végeig három évnegyedre:

Budapesten házhoz hordással 6 ft. 30 kr., vidékre postán borítékban 8 ft.

Budapesten egy pengő forintjával, egy hónapra szóló előfizetést is elfogadunk.

Hirdetésektől egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyéért 3 kr. pp. fizettetik.

Egy Dubraviczki Simon nevű táblabíró ezelőtt egy pár évvel Pest megye első alispánja volt.

Dubraviczki Simon mint alispán az adminisztratori rendszert nagy dictionál sérelemnek declarálta.

Dubraviczki Simon, néhány hó mulva consiliariusnak nevezetvén ki ugyanezen adminisztratori rendszert nagy dictionál egészen törvényesnek demonstrálta.

Dubraviczki Simon a rendektől e Pest megyében szokatlan renegatioért olly ingerülten támadtatott meg, hogy az új tanácsos ur e politikai clades után moraliter kényszerülve lön többé a közgyűlésekben magát nem mutatnia.

Dubraviczki Simont ezen per eminentiam politikai desertort a rendek kifüstölték a teremből.

És ezen Dubraviczki Simont az igazságügyi minister a politikai bíraskodás osztályában igazgatóvá nevezte ki.

Ez a választási tapintat mindenkit elragadtatásba hoz.

Épen csak ollyan ember kellett ide, ki azt demonstrálja, hogy egy politikai chef egyszersmind törvényeszéki elnök legyen.

Legyen szabad e kinevezésre nézve az országnak egész szerénységgel szerencsét kívánnunk.

Dubraviczki Simont illetőleg, holnap Kossuth Lajos egykori elfogatása idejéből fogunk egy rövid történetkével szolgálhatni.

Buda, május 7.

Szerkeztő! aietek önt tudósítani egy keserves kinevezésről. A ministerialis bureaukba a legmérsékeltebbek is, teremtettéznak. A dolog botrányosabb, mint sem ön azt eltalálná. Képzélje! —

Engel a volt országgyűlési censor alkalmazva van! —

Tehát még ollyan ember is az adófizetők vérel szerzett filléreiből fog élni, kit Metternich arra használt, hogy az országgyűlési beszédek a közönség elébe csak meghamasztva juthassanak. . . .

Emlékezik ön azon gyönyörű historiára, midőn Engel a Pesti Hirlapból még azt is kitörölte, midőn a szerkeztő egy csillag alatt a helytartó tanácsot, egy humanitást lehelő decretumaért illő és férfias szavakkal megdicsérte. Természetesen nem másért, csak azon malitiából, hogy a Pesti Hirlap a közönség előtt egy minden rendszer nélküli szüntelen opponáló lap színében jelenjen meg. Üdvözölve önt.

Sz. K.

Polgárszerkeztő, elvbarátom!

Éj van. Az óra kettőt üt.

Ez előtt egy pár percczel elváltunkban megígértem önnek, hogy egy bizonyos tárgyban nem fogok írni, de kénytelen vagyok szavamát meg nem tartani.

Ön azt mondta, hogy még az éjjel akarna a ministerium politicájáról egy komoly cikket írni, de én pártunk érdekében azt kívánám, hogy ön e cikket egy nappal még tovább halaszssa.

Aztán tudja ön, a csatakezdésben jó lesz, ha ön engem plenkirozonak előre küld, mert volna egy pár vak töltésem.

Az ország láthatárai körül nagyon tornyosulnak a felhők. Es ön, nem tudom féltékenységből e, vagy határozatlanságból mind inkább össze huzza vitorláit.

A szél pedig kedvező, önnek még zsebkenődőt a vitorlafákra kellene kifeszíteni.

A magyar journalisticának egy idő óta híres phrazisa, hogy a tekintélyek ideje lejárt.

Dehogyan járt le, dehogyan járt. Még az áltekin-télyek ideje sem járt le.

Egykori falusi mesteremtől egy jó, de nem új anecdotát hallottam. Egy atyának nyolcz gyermeke volt. A hétnck ezek közül külömféle hajlamai voltak, s az atya ezek számára jó előre kiszemelt külömféle hivatalokat. A nyolczadik gyermek is azonban csak úgy mint a többi, az ő fia levén, miután a többiek a polgári pálya majd minden nemeit elfoglalták, a legifjabb azon pályára adatott, a mi neki történetesen jutott.

Ezen anecdotához még egy legújabbí eseményt is hozzá kell mellékelnem.

Egy német lap a napokban jó kedvben levén, a jelen ministerek helyébe egy más névsort jövendölget.

Az igaz, satirisa a hamis, de azzal egy jó alkalmat ad, egy bizonyos eszmét megpendítenem.

A névsor-készítő azt mondja, hogy a gazdasági, ipar, s kereskedési tárcza a kérdéses combinatióban betöltetlenül fogna maradni.

Ugy látszik, hogy a cikkiró is úgy gondolkozik, mint a 8 gyermekkel áldott atya, kiről az iménti anecdotában szözlottam.

Próbáljunk meg egy kis alkalmazást tenni. A jelen ministerium egy politikai család tagjaiból áll. —

A ministeri törvény szentesítése után e család elfoglalta a tárczákat. Elfoglalták pedig azt úgy, miként hajlamaik és tanulmányaik után egyik vagy másik szakhoz inkább látszattak tartozni.

Azonban az anecdotai malheurhöz hasonlóan itt is adta elő valami magát. — Egyik családtag, ki különben a magyar Wigh cotterianak nem kevésbé kiegészítő része a combinatióból egyáltalában ki nem maradhatván, megkapta azon tárczát, melly neki történetesen a többiektől fennmaradt.

És ebből áll leírása azon szomorú történetnek, mellyet hosszasan is elő lehetett volna adni.

Azonban sapienti pauca.

Ön attól félt, hogy én hosszasan és szenvedélyesen találnám fejtegetni azon themát, hogy a haza poeticus szeretete még nem ismerete a legcomplicaltabb kereskedelmi viszonyoknak.

Ha ön tudta volna, hogy én szokásom ellen illy égbekiáltólag mérsékelt maradok, bizonyos vagyok benne, egy szóval sem ellenzette volna, hogy e kényes tárgyban egy pár szót oda ne vessék.

Legyen ön boldog.

Nagy Gedeon.

Ha valaki Budapesten bizonyos órákban sétálgat egy egy helyen, a cifra bérkocsikat mintegy megtorolva látja.

Illyen helyeken valamelyik minister lakik.

Fájdalom a száz meg száz látogató közül legtöbben csak hivatal szorgalmazók.

Halljuk, hogy az eszéle ostromlásoknak legjobban Kossuth Lajos volna kitéve. — Ez kifejezhetlen gyöngédtelenség. Beteg ember nyakára járnai.

Hancem a tolakodók azt hiszik, hogy szemérmes koldusnak üres a tarisznyája, s minthogy most van a szüret, ugyancsak forgolódnak.

A szerényebbek, s hibetölg. érdemeiket, ha csak nem hivatnak, többnyire visszavonulnak.

Azonban egyik miniszterünk a kérelmezőktől igen ügyes módon tudja magát megszabadítani.

Ha jó valaki, azt a miniszter maga vagy titoknok szívesen fogadja, megkérdezi, mellyik szakra kívánna alkalmaztatni, s ha tud valami szakot megnevezni, rögtön a szomszéd szobába küldi, hol több thesisek vannak feltéve, mellyre felelnők kell.

Azt mondják, hogy az examinandusok ilyenkor csak azt nézik, mellyik ajtón lehetne legkönnyebben elszurranniok.

A krakói események egy szemtanútól

Frankhon harmadszor hirdette ki az emberek és népek közti igazság, szabadság és testvériség szent elveit. A lelkesedés első pillanatában az egész felrázódott Európa hatalmas hanggal, a rokonszenv egyhangú szavával felelt.

Pár nap alatt láttuk a diadalmaskodó szabadságot Németország trónjaira, a nyolcz százados despotismus helyére ülni. Láttuk a megifjodott Itáliát egységi és függetlenségi jogát visszakövetelni, láttuk Magyarországot rangjának visszafoglalásában, a szabad népek sorai közt. A törvényesség és jogosság elve fennen hirdetetett mindenütt, helyébe a hazug perfid és megrothadt politicának. Ha a szabadság ezen új korszakának hajnala minden nemes szívet szent elragadtatással töltött el, minő volt öröme, reménye azon népnek, mellyet egy százados szenvedéseiről ismer az emberiségben, mellynek a szabadság egyszersmind lételt és hazát jelent azon népnek, melly ezen bálványáért, ezen religiójáért a szabadságnak, minden ütközetekben legtisztább vérént ontotta, azon népnek, mellyet viszontagság meg nem rendített, bal szerencse meg nem ingatott, egy szóval a Lengyel nemzetnek, melly 70 év óta minden pillanatban, minden alkalomnál fenyegetve és félelmesen felemelkedik, s ellenséginek szeme közé dobja rajta elkövetett embertelenségének véres emlékeztét. —

S valóban az első pillanatban minden körülmény együvé munkált, hogy ez örömet növelje, s hogy ezen új reménynek erőt és támaszt adjon. A politica néhány önző fejedelem kezéből kivételt, a népekre nézve biztosítani látszott a jövődőt. Galliciában, Posenben a felnyitott főházak ezer ártatlan üldözött áldozatokat adtak vissza az életnek. Ezer éj után egy világos nap! S végre a lengyel száműzöttek 17 évi szenvedés, nélkülözés és hontalanság után baza térhettek.

De az édes csalódás rövid ideig tartott. A régi rendszer, ama nemes enthusiasmus első pillanataiban megtörve, s semmisítve, csak hamar felemelte fejét s biztosan nem tehetvén e merényl sem, Bécsben sem Berlinben, újra a lengyel földön, ezen régi színhelyén erőszakoskodásainak tevő meg a reakció első próbái. Igen a krakói, gallicziai és poseni események, nem csupán a lengyel nemzetiségnek, hanem első fölépése volt itt egy antagonismusnak, mellyet a kezdő és könnyű győzelemnek nem sikerült végképen kiirtani. Igen, első kísérlete ez a reakciónak a haladás és szabadság élénk actiója ellen; egy szóval, a bureaucratia szörnye ez, azon ré-

gi hatalom, melly kéz alatt egy ravasz, alattomos hirtelen megrohanás által iparkodik visszavenni azt, mit a népek erélyessége, kezéből kicsikart.

Jaj azon népeknek, jaj mindazoknak, kik szabadok akarnak lenni, ha a celszövény által magokat rászédetni engedik, ha meg nem közzélik törekvéseiket, ha azonnal rá nem ismernek a közellenség mozgására, ha végre lelkeket terhelik meg azon vétkek felelősségével, mik eddig csak koronás főket nyomtak.

Attérek a részletekre, úgy a mint történtek. A lengyel száműzöttek bizván azon mozgalomban, melly hazájuk egy részének szabadságát visszaadta, s bátoritva a franczia ideigl. kormány protestatiói által, csak a hazaszeretet sugallatára hallgattak, s odahagyák családokat, hivatalaikat, díszes állásokat, miket kitartó szorgalom által idegen földön kivittek. Tömegestül siettek egyesülni honfitársaikkal a közhaza helyreállítására. Eleinte az austriai kormány semmi akadályt nem tett beköltözködésük ellen, s egy általában nem kísértette meg azok lelkesedését lehangolni, kik nemzeti tűzhelyekhez visszatértek. Régi mártýrjai a hazaszeretnek, két hét alatt naponta érkeztek új csapatokban, s a viszontlátás öröme ezrek arczaírói sugárzott, midőn végre april 25-én azon hír terjedt el, hogy parancsok adtak ki a hazatérőknek a határszélekről visszautasítására. Az indignatio általános lön és a nép egy akarattal tödült a császári biztos-helyettes b. Krieg lakásához, számot kérendő a tettről, mellyet semmi nem igazolhatott, és senki előre nem láthatott. Ezalatt a nemzeti bizottmány ugyan e czélból egy küldöttséget indított el a báróhoz, az összegyűlt nép kívánatainak eképen egy békésb és törvényes organumot adandó. Azonban a legsürgelöbbs kérelmek, a legalaposabb kivanatok nem győzheték le e hivatalnok határozatlanságát és rossz akaratát. — Egy órai sikeretlen szövalások után, a késlekedés által felbőszített nép félretolá az öröket és tömegestül nyomult a báró szobái felé. A küldöttség tagjai utba állottak, s két óra hosszáig mindenképen iparkodtak visszatartani a lömeget, melly már nem elégedett meg azon ígérettel, hogy az emigransok bejöhetnek, de sürgette az új alkotmánynak azonnali életbeléptetését, kezdvén a nemzetörség felfegyverkeztesén. Végre a nép a küldöttség tagjait félretolván, kényszerítette a bárót, hogy vele a várba menjen, és az ott letett fegyvereket kiadja.

Néhány bizottmányi tag újabb erőközéseinek azonban sikerült az eszméknek más fordulatot adni, s a bárót a bizottmányba felvehetni, hogy eképen a nép erőszakoskodásu és minden veszélytől mentve legyen.

Rövid időre a tömeg lecsillapult. A bizottmány elkisértte a bárót a várparancsnokhoz, ki ezalatt a katonaságot kiállította.

Már késő is volt. A nép eloszlott és a csend tökéletesen helyreállott látszott.

De titokban a polgári és katonai hatóság borzasztó határozathoz készült, azon híjának megfenyítésére, mit a nép első hevében elkövetett, 26-án korán reggel a katonaság fegyverbe parancsoltatott. Ezen parancs a környékben állomásozó katonaságra is kiterjesztetett. Azon szándékkal, hogy új összekötözést idézzenek elő, egy katonacsapat küldetett ki, azon fegyverek lefoglalására, mellyek a kormány engedelmével, a

nemzetörség számára készültk voltak. Az ezen despoticus merényletnél jelenlevő munkások megtagadták az engedelmességet, s visszaverték a katonákat, kik részökről tüzet adván, egy ártatlan nőt halálra sebesítettek. Ezen összezőrenés volt az egésznek kezdete. A lövésre a várbeliek fegyverre szólítottak. Más részről a nép az utcákban szöftutott, kétségbe esve kiáltván „megakarnak gyilkolni“, „le akarnak mészárolni“. Egy pár pillanat alatt katonák foglalák el a nagy tért; a nép az utcákon torlaszokat emelt, nemhogy a katonákat megtámadja hanem, hogy magát eképen — mindennemű fegyverek hiányában — a lemészárlás ellen, mellytől méltán tarthatott, biztosítsa. Az elősietett nemzetörsereg mindenképen iparkodott a rendet helyreállítani, egy részről a parancsnokot a katonák eltávolítására, más részről a népet csillapítani és a torlaszok széthányására rábizni iparkodván.

Ekkor történt, hogy a katonaság minden kihívás nélkül, nem a megtámadókra, — mikint ellencink elhitetni szeretnék — hanem ugyan e fegyvertelen nemzetörségre is lött, mig ez régi elnyomói iránti méltó gyűlöletét elnyomva, csak azon volt, hogy a pazar vérontást megakadályozza. Az első lövés tüstént mások követték és a tér számos holt testekkel vala beterítve. Ez embertelen vérengzés által felbőszítve a bátrabbak pusztá kézzel neki rohantak a zsoldosoknak s azonnal áldozatai lönnek kétségbecsésőknek.

E vakmerő megtámadásra a még csak bottal sem bíró tömeg részökről, elhatározta magát a parancsnok, hogy csapatjaival a várba visszavonuljon. Ezalatt egy két lövés történt az ablakokból. Néhány perez mulva a borzadalomtól elnémtült város az ágyúk dörgését hallá. A várból bombák, granátok, romboló golyók s tüzes rakéták szállottak.

E kegyetlen ágyuzás csaknem két óráig tartott. Házak romboltattak szét a projectilek által. A tűz három különböző helyen ütött ki ilyen körülmények alatt dictálták, a zsákmányolással fenyegetett városnak a capitulatio pontjait. A feltételek ezek voltak. 1. Az emigransok rögtön eltávozás. 2. A nemzeti bizottmány feloszlása. 3. És egy nagy pénzbeli sarczolás.

Még egyszer állottak ellen a feltételek elfogadásának, mellyek erőszakoltattak a lakosságra, még egyszer reszkettek feleségeik és gyermekeik életeért. Így kiknek magok védelmezésére elég hogy botjuk volt, midőn a phisicai kényszernek engedtek, erkölcsi kötelességüket is teljesítették.

Csak egy erő maradt fenn: az igazság- és jogérzet; és azon meggyőződés, hogy a népek, különösen Bécs és Austraianak népe, csak az igazságtalanság, absolutismus, czárrai szövétség Lengyelország elnyomására, vagy az igazság, szabadság és előhaladás közt választhatnak, őszintén és határozottan megbarátkozván Lengyelország restauratiójának eszméjével. Ezen választásnak ma úgy kell történni, mint 1793-ban, mint 1831. és ma is azon elököléssel: szabad lenni vagy rab maradni.

A lengyelek nyugodtan és reményteljesen tekintenek a jövődöbe. A mi elhatározásunk változhatatlan. Akaratunk dönthetetlen. És ez abban áll: küzdeni a hazáért és szabadságért, győzni vagy újra küzdeni! Pest maj. 6.

A nemzeti bizottmány s a krakói nemzetörség egyik tagja.

Pest, május 6.

As 1792-iki francia forradalomtól megugrott aristocrata Koblenczben gyűltek össze.

Illyen hely most nálunk Pozsony, gyűlhelye a sértett érdekek desavonirozott lovagjainak.

Itt fészkelnek azok, kiknek Metternich és Apponyi buktával lehult csillaguk. Itt az ország-szélén, hogyha a szükség úgy hozná magával, sátorfaikkal egyetlen lépéssel a külföldre burczolkodhassanak.

Ismerje meg a haza, hogy a pozsonyi ligetben minő gyönyörű madarak tartózkodnak.

Ezen magyar koblenczistáknak sajtóközlőnye, — egy ott megjelenő magyar hirlap — május 3-iki számában egy cikket közöl, melynek tendenciáját lehetlen kemény megrovás nélkül hagynunk.

A kérdéses cikk tartalma ez:

Előre bocsátatik, hogy e cikkirő keblét bus sejtelmek rezgik át (!) hogy a nemesség végeltörlésére és megtörésére izgatások irányoztatnak, a mi cikkirőnek nemzetiségünk halálmadarai károgaiként süvölt fülébe.

Tehát lehetnek még marcius 15-ike után olyan emberek is, kik a kutyabőrös osztályt fenntartani kívánják? . . . .

Azért vittuk ki az egyenlőséget, hogy legyen egy kaszt, melly csupán azért, mivel cse-csemő korában valamivel fejébb pólyákban hempergett, nemesnek nevezessék?!

Szent egyenlőség! hogy fog feltéged a szűkeblültség és önzés törpe szelleme!

Továbbá ezen cikkben pontos (?) statistika kimutattatik, hogy minő kevés maroknyi nép vagyunk mi magyarok, mennyire elnyomhatnak bennünket a külföldi elemek.

Ezt én nem tartom egyébnek, mint közvetve felhívásnak ellenségeinkhez: „hogy jöjjenek, támadjanak meg, mert ime így állunk mi.“

A kérdéses cikkben már „jó éjszakát is mondanak a magyarnak, ha a nemességet eltöröljük.“ (A ki ezt írta, hihetőleg pálinkás jó reggele volt!)

Tehát azt hiszi a koblenczisták lapja, hogy a nemesség fogja megmenteni a hazát.

Most már ez nem áll!

Felszabadulván a magyar föld az urbériség szárados békéből, a féltelmes (volt) jobbagynak is csak olyan érdeke lesz a hazát védelmezni, mint az uradalmakkol bíró oligarchának.

Az egyszeri francziát, midőn a marengoi véres harcz után haza ment, kérdezek sorsosi, hogy ki verte meg Marengónál az ellenséget?

Én — mondá — meg még hetvenezer.

Ugy vagyunk mi is. Én, meg milliók fogjuk megmenteni a hazát!!

A cikk végén, mézes madzagul, a hazafiság szintett hangján van egy pár-intés. De erre nem adunk semmit.

Mert a bünös ajkáról hangoztatott erényes exhortatióknak előttünk nincs hitel!

Ollyan ez, mint midőn elébb valaki mosdatlan szájjal heramiamódra káromkodik, aztán farizeusi pofát vágva, rögtön a legbuzgóbban imádkozni kezd! —

Polgártársak az efféle hamis tanokra, mint minőket általában a koblenczisták lapja terjeszt, ne hallgassatok.

A tiszta hazafiság szavai, mellyek független és nem bérlett kebelből származnak, legyen előttek azon tűzszlop, melly az arabiai pusztákon tévelygő izraelnek kalauzul szolgált.

Őn pedig, uram, Vida Károly táblabíró nram! vonuljon magába.

Pour expier.

Utolsó szavam önhez:

Geben s' ins Kloster! —

M—j—r.

Pest, majus 7én.

Mi az a „Pesther-Ofner Deutscher Verein“, melly magát constituálnak hirdeti?

Csak azért kérjük, mert e német egyesület vagy ollyan idegeneké lehet, kik itt köztünk ideiglenesen szállásolnak; vagy ollyanoké, kik allandóan itt laknak, s polgári jogokat élveznek.

Az első esetben semmi kifogásunk nincs ezen német egyesület ellen; ollyannak tekintvén azt, mint például Parisban vagy Bécsben a magyarok egyesületét tekintik: egészen ártatlanszerűnek.

De ha ezen pestbudai németek egyesületét itt lakó birtokos polgárokból áll: ugy mi ezt nem értjük. Mert ha jó, hazafias célból egyesültek a sógorok: ugy miért különbözik el magokat a nem német polgároktól? — Ha pedig nem jót akarnak, az ollyat, mi a magyar polgárságnak nem tetszhetik: ugy mikép merészelnék Pestén, e hon szívében, és most egy német egyesület megalakulásáról olly nyíltsággal beszélni?

Hanem, hisz elvárjuk e bátorságtól és nyíltságtól, hogy magához következetes maradván azon Pesther-Ofner Deutschernek egész névsorát minél előbb közzé teszi, valamint a Verein céljait is be fogja vallani.

Es ha majd e vallástételből az sülné ki, hogy ezen egyesületnek tervci elkülönzési célzatnak, nemzetellenesek, ellenforradalmi jelleműek: ugy azt előre hazaárulásnak bélyegezzük, s mint ollyan ellen, lépünk fel ellenc.

A magyar igen loyális, igen türelmes, igen könyörületese az ittlakó idegen nyelvű nép iránt, bár az sokszora legdurvább hátlanságokat követ el azon hozán, melly neki olly vendégszeretettel adott szállást, kenyeret, és levegőt; mig mi kedvökört németül beszélünk.

De ha provocallatunk, azt kellend mutatni ezen embereknek, hogy ez itt Magyarország, s hogy ha jó szóra nem hajtanak, parancsolni is tudunk nekik.

Ha ti magyarok lenni, polgári kötelességeket teljesíteni, törvényeinknek engedelmeskedni nem akartok: ne akarjatek ingyen élni javainkkal sem — menjetek oda, honnan jöttetek.

A roszt irányu német töredék több város részben gyűléseket tart, a nélkül hogy az illető város részbeli magyar választóknak ezt csak hírül adnak. E gyűlésekben aztán saját fajtájokból jelölnek ki választandó tiszt- és képviselőket.

Ezek holmi német-bundhozi csatlakozásról álmodoznak, s német magistratusról, régi readszerről, mellynek idejében ők olly boldogoknak találták magokat.

E. G.

Egy bizonyos író, Europa helyzetét, és Metternich politicáját bámulatos tapintattal tárgyalván az ez által fizetett kémek számát 70,000 mond hetven ezerre teszi, s hogy midőn 1820ban Görög-

országban a szabadság és boszú lángja fellobbant Spanyolhonban Riego, Portugalliában Sepulveda, Nápolyban a vitéz Bourbon ezred a zsarnokság ellen fellázadtak; midőn Piemontban a sokára kitört vihar elövíllamai mutatkoztak; midőn végre — mindig 1820ban — Franciaországban, Scótiés P. honban, minden elemek fel valának izgatva: Németországot egyedül Metternich kémserege féken tudta tartani.

Es én ezt tökéletesen hiszem; mert ezen gyalázatos bérletjei az önkénynek, egyaránt felosztva a társaság különböző osztályaiban, minden tervet, sőt ennek már eszméjét is, olly korán jelentheték be a kormánynak; hogy ennek csak tetszésétől függött, akár azonnal megakadályozni, akár csak azért érlelni bizonyos fokig a „merényt“; miszerint ürügyet nyerjen, némelly „veszedelmes“ ember elsikkasztására, vagy éppen egy egy „horrendum exemplum“ felállítására.

Voltak, és a bécsi kormány zsoldjában vannak még ma is, circumspectus, vitézlő, spectabilis clarissimus, nagyságos, méltóságos, és minden czim nélküli kémek.

Orvos, ügyvéd, pap, polgár és grand seigneur, mind külön fajú, de egy kötélre valók.

Ezen emberek, kiknek ezen mesterség többnyire csak mellékes professiójuk, velünk esznek, isznak, mulatnak, ha ittasok vagyunk, hasonlót szinlenek, és keblünkre borulnak, és lesik ajkainkról a szót, hogy nagyitva átadhassák kegyelmes uroknak.

Kereskedést üznek polgártársaik gondolatjaival, meglopják a levegőt, és zsetre teszik, a sokszor általok ravaszul kicsalt hangokat, mellyek Rossini drámáinál drágábban fizettetnek. —

Innen volt, hogy a megboldogult excellentiások, olly jól ismerték embereiket.

Innen van, hogy küleseményeknek kellett közbejönni, hogy megismerhessék egymást a szabadság bajnokai.

Ha ezek tudják, minő számmal vannak; ők adják vele a jelt Európának, mert kétséget nem szenved mikép az elnyomottság legmagasb foka Németthonban, és különösen Austriában volt.

Pedig tudjuk a historiából, hogy — kivéve a barbar népeket — minél magasb fokra hágott a zsarnokság, annál több bajnoka született a szabadságnak.

Es polgártársak! Azon emberek nagy része, a nép véres verejtékéből húzott gazdag fizetéstől úrrá fuvalkodott, és köztünk van, és velünk kezelt szorít. Nem iszonyu-e ez?!

Én, ki minden eldítélettől mentnek tudom magam, nem utasítom vissza a bakó jobját sem, ha becsületes ember; de egy titkos kömmel, a levegőt sem szeretem megosztani, melly lehetetlőtől dögvészessé vált.

Azért, ha tizenkilencedik század szelleméhez három kisebbrendű teljesülésbe menő kéresem volna, egyikét azon emberek névjegyzékiért tenném.

Pedig megszerzése nem lehetlenség, ha Párisban megtalálták, miért nem akadhatnának rá Bécsben?

Es ez senkinek nem állana annyira érdekében, mint a ministeriumnak; mert szent Loyolára mondom, nem egy tagja azon dicső seregnek fog alkalmazást nyerni, a nélkül, hogy megakadályozhatnának. — Es én úgy hiszem, minden ember

Széchenyivel tart abban, hogy piszkos compániában szolgálni nem akar.

Szolgáljon commentárul, hogy egy barátom, ki talpig becsületes ember, és hivatalnok, néhány hó előtt indignálva panaszkolta, mire csábitott collegája által?

Azért le az alarczczal!

Tegyen a ministerium jutalmat a névsorra, és bizonyosan lesz ember, ki előteremti.

Mert azon emberek jó pénzért, önmagukat is eladják.

Nyiri.

Statusgazdászati eszmék.

(Vége.)

Annyi bizonyos, hogy a főváros a herenépek gyűlpontja. Lakják a városokat:

1. Nagy földbirtosok, kik a helyett, hogy jövedelmeiket földművelésre, műcsarnokoknak, melyekben a nép szemléletből tanulná mi a szép, felállítására használnák, birtokuktól távol a városokban fényezésre pazarolják vagyonukat, és köszönnetül a városiaktól kigunyoltatnak.

2. A hivatalnokok legiói ezek az országoknak valódi átkai (mindaddig még a hivatalnok felülről neveztetik ki) és kártékonyabbak, mivel állítólag nagy munkát visznek véghez, az állam mozgonyát vágásába tartják; holott tulajdonkép a kapától szükték meg, olly munkát végzendők, melyre semmi szükség. Egy kis bíró tud s végez is annyit, mint a felülről nevezett hivatalnokok.

3. Az iparosok, kik a fényezés mindenféle nemeit készítik; de közülök a leghasznosabbak a bodnárok egy jó ekét vagy gazdaszekeret alig képesek összeállítani. A többiek, mint a szabók, kik asszonyi munkát végeznek, az ezüstművesek stb. nem érdemlik, hogy czáfolja.

4. Kereskedők, uzsorások, kik a nép munkájával, megérdemelt bérével valódi kártyajátékot üznek. Mikép teszik ezek semmivé a gyárnokot, a földművelőt lássuk példából.

A. gyárnok behozza vásárra áruát, B. nagykereskedő megveszi, és váltót ad a gyárnoknak, ez mentegeti ugyan magát, egy ideig, de a kereskedőnek nagy hitele van, tehát végre elvállalja.

De vásárcor pénz-szüke van még a bankban is, mert a kereskedők még vásár előtt a pénzt kezükbe kerítették, tehát a váltót senki be nem váltja, végre kénytelen a gyárnok ugyanazon B. nagykereskedő ágenseihez menni, kik a váltót 6—10 percent lerovattal beváltják, így a gyárnok munkájának érdemelt bére a kereskedő kezében van. Még súlyosabban nyomja az uzsorás a földművelőt, kitől (ismét pénz-szüke miatt) olcsón tudja a gabnát kiesikarni, és ha csak egy kissé rossz a ter-

més, akkor a városokban kész az éhség, mert a mindenfelől bevásárolt gabnát az uzsorások el nem adják. Így emelkedett az utolsó évben a gabna 25 for. és midőn e hallatlan drágaságra a kormány a kivelt eltiltotta Mosonytól egész Pancsováig minden kereskedő, mintha összeesküdtek volna, gabnárait bezárta, mire a gabna ára még felőbb rugott, úgy hogy Franciaországban sem volt drágább a gabna, mint nálunk. Végre állítólag a fővárosban van az intelligencia, de erősen állítom, hogy Nagy Enyeden, Debreczenben, Patakon ámbár dogmatikai zopfos, de még is több intelligencia van mint Pesten vagy Bécsben. A pestiek intelligens embereknak csufolják magukat, de szerencsésükre senki sem tudja.

Illy here népekből állnak a városok, melyek mercantil rendszert, bankot, hypothek-bankot kívánnak, állítólag, hogy a földművelőt, ki ha el nem adhatja természetményeit, ezekre a bankban kölcsönt vehet, felsegítsék; valóban azért, hogy begyűjtve a városba az ország pénzét (nervus rei) ezzel hazárdos Law-féle gonosz játékukat könnyebben üzhessék. Milly gyalázatos játékot üznek a bankok a népek boldogságával még ma is, bizonyítja a bécsi financia. Austriának 1815-ben a francia háboru után volt 600 millio 1—2 percentes adóssága, ezen adósság átváltoztatott 4 és 5 percentesbe, és az állam adóssága jelenben béke idejében több mint 1,200 millióra rugott.

Ezen hallatlan adósság-nevekedés igen egyszerűen történt. Bécsben sok embernek vannak milliói, melyeket nem akarván hever tetni, az államnak kölcsönzi, a finantzkezelő, csak hogy kegyelemben maradjon mindent megtesz az 1—2 percentes adósságot átváltoztatja 5 percentesre, és így az államadósságát csak hamar megkettőzteti, azt gondolván, mint Law, hogy állam hallhatatlan (?) testület, tehát hitelét soha el nem veszítheti, és adósságát infinita progressióban kettőztetheti! de ezen álokoskodást és a reá alapított speculatiót, mely a népek vagyonával, de főleg a földművelő érdemelt jutalmával koczkázik, egy kis népzaj porrá zuzza.

A financiai czen rövid válasza eléggé mutatja, hogy a papirbank-üzlet nem egyéb, mint kártyázás, mely annál veszélyesb mivel nem a játszó, kik a játékban mindig nyernek, hanem a földművelő nép birtoka, boldogsága koczkáztatik. Illy hazádra Magyarország boldogságát bizni nem lehet, nem szabad.

A földművelés érdekében tehát ezek a teendők:

1. Semmiféle bank felállítása meg ne engedessék, kivévén a girobank. Magyarország mindent elkövessen, hogy a bécsi bank megbukjék.

2. Mindennemű indirect adó (vám) eltöröltesék, kivévén visszatörlesztés esetében. Azért

3. Csupán a földművelés adóztassék mérsékelten. Azonban a mai körülmények megkívánják, hogy a tőkepénz, mely mindenféle uzsorát üz, és mindennemű birtok direct adót fizessen, mit nem olly nehéz eszközölni, mint közönségesen hiszik. Az adót kiveti a földbirtok képviselője a megye, melyben minden község képviseltessék.

4. A hivatalnokok és pensionariusok legiói, kik az államjövendőt elköltik, eltöröltessenek. Az állami gazda (ez legszebb neve a pénzügy-ministernek) mindég szem előtt tartva, hogy valamint a házi úgy az állami gazdasátnak is fő-rugója a takarékoság, mi minden gazdában erény.

5. A földművelő segítségére álltassanak fel takarékpénztárak, ezek a legbiztosb bankjai az országnak.

Remény-Ligetli.

Az amerikai egyesült statusok Párisban levő követe a francia köztársaságot hivatalos meghagyásból is elismeri.

Az ideiglenes kormányhoz beküldött ez iránti irományára, Lamartine válaszolt, megjegyezvén benne, hogy a dolgok menetében a gondviselés kezét látja, mert Franciaország volt az, mely az amerikai statusok függetlenségét először elismerte, s most pedig ő általa ösmertettet el legelőször. Szavait azzal végzi, hogy America iránt minden francia olly szívvel érez, mint érzett Lafayette.

Berlin april 27-én.

Rendsbourgból april 25-ről azon biztos tudósítás érkezett, hogy Flensburg már reggeli 10 órakor visszafoglaltatott.

A dánok tökéletesen elűzték: s ha Appenradenál hajóhoz nem juthatnak, a Holnisi ut elvágva levén előltük — seregeink bizonyosan észére keritendik őket. —

Veszteségek nagy, a miénk sem csekély; részükről azonban 24 álgyu veszett el, s mintegy 20 fogolyt nyertünk.

A harcz terén — két holsteini caspatot kivéve — csak poroszok voltak. (Allg. Zeitung.)

Schlesvighből írják, hogy april 25-én Ekkernfördernél a fulamló dánok — lovaik hátrahagyásával — hajóra ültek. Flensburgból a dánszellemtük mind eltakarodtak.

Megjelenik e lap **minden nap este.** Előfizethetni e lapra Pesten a Beimel-féle nyomdában (Al-Dunator Piaristák épülete) és Emich Gusztáv könyvkereskedésében. — A vidéken a postahivataloknál. **EGYES SZÁM ÁRA 3 kr. pp.**